§

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6175/18
29.05.2019. године
Б е о г р а д

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Беговић Пантић, председника већа, Ирене Гарчевић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА, коју заступа пуномоћник адвокат АБ, против тужене Републике Србије - Високи савет судства, Први основни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Немањина број 26, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П.бр.10777/15 од 15.12.2016. године, у седници већа одржаној дана 29.05.2019. године, донео је,

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П.бр.10777/15 од 15.12.2016. године у ставовима другом, трећем, четвртом и петом изреке, па се предмет у наведеном делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом ставом првим изреке дозвољено је објактивно преиначење тужбе као из поднеска тужиоца од 17.06.2016. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд обавеже тужену да јој за заступање окривљеног ОО у предмету К.бр.4644/11 исплати на име преосталог неисплаћеног, а доспелог дуга-накнаде за заступање: из трошковника -рачуна број 11-4-12 од 17.04.2012. године, износ од 468.750,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.04.2012. године, па до потпуне исплате; из трошковника-рачуна број 6-7-11 од 06.07.2011. године износ од 49.125,00 динара, са законском затеном каматом почев од 10.07.2011. године, па до потпуне исплате; из трошковника-рачуна број 1-12-12 од 21.12.2012. године, износ од 132.500,00 динара, са законском затеном каматом почев од 25.12.2012. године па до потпуне исплате; из трошковника-рачуна број 4-6-12 од 21.06.2012. године, износ од 97.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од 25.06.2012. године па до потпуне исплате; накнаду за састав жалбе од 23.07.2015.

године против решења К-бр. 4644/11 од 14.07.2015. године, износ од 15.000,00 динара, са законском затеном каматом почев од 25.06.2012. године па до потпуне исплате. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље, па је обавезана тужена да тужиљи исплати законску затезну камату на износ главног дуга од 278.250,00 динара, почев од 23.10.2015. године, до 01.06.2016. године. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавеже тужена да јој плати законску затезну камату: на износ главног дуга од 278.250,00 динара, за период од 21.04.2012. године до 23.10.2015. године; на износ главног дуга од 49.125,00 динара, за период од 10.07.2011. године до 19.02.2014. године; на износ главног дуга од 132.500,00 динара, за период од 25.12.2012. године до 26.12.2014. године; на износ главног дуга од 97.500,00 динара за период од 25.06.2012. године, до 26.12.2014. године. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде жалбу су изјавиле обе странке. Тужиља је пресуду побијала у ставовима другом, четвртом и петом изреке, а тужена у ставу трећем и петом изреке. Тужиља је жалбом пресуду побијала из свих законских разлога, а тужена због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је одговорила на жалбу тужене.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/2011 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је нашао да су жалбе основане.

Према образложењу првостепене пресуде, тужиља је решењем Првог основног суда у Београду Су-бр.2011-511 од 21.06.2011. године, постављена за браниоца по службеној дужности окривљеном ОО. Тужиља је као бранилац по службеној дужности овог окривљеног, предузимала радње у предметима Ки-бр.5231/11 и Ки-бр.5337/11, а након подизања оптужнице и у предмету К-бр.4644/11. Тужиља је за предузете правне радње у овим предмету суду испоставила трошковнике, и то бр. 6-7/11 од 06.07.2011. године, на износ од 96.680,00 динара са допуном овог трошковника под истим бројем од 17.04.2012. године, који се односи на исте радње које је фактурисала и претходним трошковником, али на износ од 127.930,00 динара, а затим трошковник број 4-6/12 од 21.06.2012. године, на износ од 195.000,00 динара, трошковник број 1-12/12 од 21.12.2012. године, на износ од 223.500,00 динара и трошковник број 11-4/12 од 17.04.2012. године, на износ од 747.000,00 динара. Решењем Првог основног суда у Београду Ки-бр.5231/11 од 06.07.2011. године, одређена је исплата тужиљи трошкова у износу од 96.680,00 динара, а решењем К-бр.4644/11 од 03.04.2013. године одређена је исплата у износу од 229.500,00 динара. Ово решење достављено је рачуноводству Првог основног суда у Београду ради исплате, уз трошковник, дана 09.04.2013. године, као и адвокату АА. Решењем Првог основног суда у Београду К-бр.4644/11 од 14.07.2015. године одобрена је исплата трошкова кривичног поступка у износу од 261.750,00 динара, тужиљи као браниоцу по службеној дужности окривљеног ОО, међутим, на наведено решење дана 23.07.2015. године, тужиља је изјавила жалбу. Одлучујући о овој жалби, решењем истог суда Кв-бр.1447/15 од 22.09.2015. године, делимично је уважена жалба браниоца и преиначено решење Првог основног суда у Београду К-бр.4043/13 од 20.06.2014. године, тако што су утврђени трошкови

кривичног поступка у износу од 278.250,00 динара, који се именованој имају исплатити из буџетских средстава на текући рачун. У преосталом делу, жалба тужиље одбијена је као неоснована, због чега је решењем К-бр.4644/11 од 21.10.2015. године, одређена исплата трошкова тужиљи у износу од 278.250,00 динара, а које решење је рачуноводство суда примило дана 23.10.2015. године.

Према аналитичкој картици Првог основног суда и Београду, тужиљи је дана 19.02.2014. године, исплаћен износ од 49.125,00 динара, као браниоцу по службеној дужности оркивљеног ОО, а дана 26.12.2014. године, износ од 229.500,00 динара. Извршењем спроведеним на терет буџета Републике Србије, тужиљи је дана 01.06.2016. године, исплаћен износ од 278.250,00 динара, као браниоцу по службеној дужности окривљеног ОО.

По налажењу првостепеног суда, с обзиром да је решењем Првог основног суда у Београду К.бр. 4644/11 од 21.10.2015. године, тужиљи одређена исплата износа од 278.250,00 динара, те да је ово решење рачуноводство примило дана 23.10.2015. године, а да је овај новчани износ тужиљи исплаћен тек у поступку принудног извршења, дана 01.06.2016. године, исплата је извршена у доцњи, због чега је првостепени суд, позивајући се на одредбу члана 277 Закона о облигационим односима, делимично усвојио захтев тужиље за исплату законске затезне камате на новчани износ од 278.250,00 динара, и то почев од 23.10.2015. године када је рачуноводство примило налог суда па до 01.06.2016. године када је исплата тужиљи извршена, док је у преосталом делу, а за период од 21.04.2012. године па до 23.10.2015. године, захтев за исплату законске затезне камате на овај новчани износ првостепени суд одбио као неоснован.

Даље, по становишту првостепеног суда, с обзиром да је о трошковима тужиље као браниоца по службеној дужности, одлучивано у кривичном поступку, решењем суда Ки.бр. 5231/11 од 06.07.2011. године, којим је тужиљи одређена исплата износа од 96.680,00 динара, решењем К-бр.4644/11 од 03.04.2013. године, којим је одређена исплата износа од укупно 229.500,00 динара, као и решењем К-бр.4644/11 од 21.10.2015. године којим је одређена исплата износа од 278.250,00 динара, тужиљин захтев за исплату неисплаћених трошкова у кривичном поступку, неоснован је, с обзиром да парнични поступак не може служити за корекцију одлука о трошковима кривичног поступка и сваког другог поступка. Осим тога, у конкретном случају с обзиром да суд није могао са сигурношћу да утврди по којим од наведених трошковника су наведени износи досуђени и исплаћени, имајући у виду да рачуноводство Првог основног суда у Београду није било у могућности да се изјасни о томе јер се исплате не воде по трошковницима, док по једном допису суда није поступљено и није одговорено, о постојању наведених чињеница закључио је применом правила о терету доказивања сходно члану 231 Закона о парничном поступку, налазећи да тужиља није доказала основ ни висину свог потраживања. Због тога је одбио њен захтев за исплату трошкова као адвокату за одбрану по службеној дужности, одлучујући као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Првостепени суд, с позивом на правило о терету доказивања из члана 231 Закона о парничном поступку, одбио је и тужбени захтев тужиље којим је тражила исплату законске затезне камате на исплаћене износе, с обзиром да није могао са сигурношћу да

утврди када је износ од 49.125,00 динара, а који је исплаћен дана 19.02.2014. године, заведен у аналитичкој картици односно када је дат налог за његову исплату, те према томе и да ли је исплата овог износа извршена у доцњи. Захтев за исплату законске затезне камате на износ од 132.500,00 динара и износа од 97.500,00 динара, неоснован је јер се ови износи не подударају ни са једном исплатом која је извршена тужиљи, имајући у виду да тужиља није доставила доказ нити је предложила извођење доказа на околност када су ови износи заведени на аналитичкој картици суда, односно када су исти исплаћени.

Међутим, одлука првостепеног суда о захтеву тужиље и то како оном који се односи на, према тврдњи тужиље, мање исплаћен а доспели дуг из испостављених трошковника за заступање окривљеног, тако и захтева који се односи на исплату законске затезне камате на износе који су према тврдњи тужиље исплаћени и то за период доцње, за сада се не може прихватити као правилна, с обзиром да побијана пресуда у наведеном делу има недостатака због којих се не може испитати, због чега је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, на коју основано указују жалбе странака. Пресуда у побијаном делу не садржи разлоге о свим битним чињеницама, а дати разлози су нејасни и противречни. Уједно је због погрешне примене материјалног права и чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, према одредби члана 193 став 4 Законика о кривичном поступку (“Службени лист СРЈ”, бр.70/01 и 68/02 и “Службени гласник РС”, бр.58/04 са каснијим изменама и допунама, а који се примењивао сагласно одредби члана 608 Законика о кривичном поступку - “Службени гласник РС”, бр.72/2011 са каснијим изменама и допунама, у кривичном поступку у којем је одлучивано о трошковима тужиље као браниоца по службеној дужности), било је прописано да трошкови из тачке 1-6 став 2 овог члана, као и нужни издаци постављеног браниоца и постављеног пуномоћника оштећеног као тужиоца (члан 72 и и 198), у поступку због кривичних дела за која се гони по службеној дужности, исплаћују се из средстава органа који води кривични поступак унапред, а наплаћују се доцније од лица која су дужна да их накнаде по одредбама овог закона. Орган који води кривични поступак дужан да све трошкове који су унапред исплаћени унесе у попис који ће се приложити списима.

Исправно првостепени суд констатује да се у парничном поступку не може одлучивати о трошковима кривичног поступка, с обзиром да о њима одлучује кривични суд својом одлуком коју доноси на основу напред цитиране одредбе члана 193 став 4 Законика о кривичном поступку. У том смислу, неосновано тужиља истиче да њено право да тражи неисплаћене трошкове произлази из одредбе члана 265 став 6 Законика о кривичном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/2011 са каснијим изменама и допунама), на који се тужиља неосновано позива с озбиром да тај закон тада није био у примени, али која одредба је идентична одредби члана 197 став 6 тада важећег Законика о кривичном поступку. Наиме, према овој одредби, ако захтев за накнаду нужних издатака и награде не буде усвојен, или суд о њему не донесе одлуку у року од 3 месеца од дана подношења захтева, окривљени и бранилац имају право да потраживања остварују у парничном поступку против Републике Србије. Међутим, ово право односи се на став 1 истог члана, и ти на ситуацију када се обустави кривични поступак, или када се донесе пресуда којом се окривљени ослобађа од оптужбе или

којом се оптужба одбија, па захтев за накнаду нужних издатака и награде не буде усвојен или суд о њему не донесе одлуку у наведеном року, а не на ситуацију претходног сношења трошкова кривичног поступка браниоцу по службеној дужности који се унапред исплаћују из буџетских средстава суда, независно од исхода кривичног поступка.

Међутим, иако се у парничном поступку не може одлучивати о трошковима кривичног поступка, парнични суд надлежан је да суди у спору за накнаду штете због неисплаћених трошкова браниоцу по службеној дужности због неправилног и незаконитог рада органа тужене Републике Србије уколико би он постојао. Наиме, према одредби члана 172 став 1 Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Ову одредбу првостепени суд није имао у виду, због чега није утврђивао да ли постоји неправилан и незаконит рад органа тужене, иако је тужиља још у наводима тужбе истакла, поред осталог, да јој налози (одлуке) суда о исплатама у кривичном поступку нису достављени. Трошкови браниоца по службеној дужности, како је то већ наведено, досуђују се у складу са одредбом члана 193 став 4 Законика о кривичном поступку, унапред из средстава органа који води кривични поступак, а одлука суда да се изврши исплата представља извршну исправу која подлеже могућности давања клаузуле правноснажности и извршности, те је подобна за извршење (члан 47 став 1 ЗИО).

Према чињеничном утврђењу током првостепеног поступка, решење Кв 1447/15 од 22.09.2015. године, којим су утврђени трошкови тужиљи као браниоцу по службеној дужности у износу од 278.250,00 динара, и одређено да се имају исплатити из буџетских средстава на текући рачун, тужиља је несумњиво примила, с обзиром да је након тога тужиља покренула извршни поступак на основу ове одлуке, а извршење је спроведено на терет буџета Републике Србије, те је тужиљи дана 01.06.2016. године, исплаћен наведени износ. У погледу решења К.бр.4644/11 од 03.04.2013. године којим је тужиљи одређена исплата износа од укупно 229.500,00 динара, првостепени суд у разлозима пресуде, констатује да је ово решење заједно са трошковником дана 09.04.2013. године, достављено рачуноводству, а осим тога и тужиљи, иако из службене белешке коју је првостепени суд саставио приликом вршења увида у списе К.бр.4644/11, ова чињеница доставе решења адвокату – браниоцу по службеној дужности, не произлази, нити се у списима налазе исправе (повратнице) на основу којих другостепени суд овај закључак може проверити. У погледу решења од 06.07.2011. године, којим је одређена исплата износа од 96.680,00 динара, првостепени суд није утврдио да ли је оно уручено тужиљи, те уколико јесте, када. Тужиља је током поступка оспоравала да је примила решења од 03.04.2013. године и од 06.07.2011. године, која чињеница је од значаја јер уколико их је примила, те уколико су иста постала и правноснажна, тужиља је имала могућност да их у извршном поступку, као и у случају решења о исплати износа од 278.250,00 динара, принудно спроведе и изврши мање исплаћен износ трошкова (решењима је одређена исплата износа од 96.680,00 динара, 229.500,00 динара и 278.250,00 динара, а исплаћен јој је износ од 49.125,00 динара, 229.500,00 динара и 278.250,00 динара). У том случају не би било неправилног и незаконитог рада органа тужене, па ни права на накнаду штете. Међутим, због погрешне примене материјалног права, чињенично стање у наведеном делу остало је неутврђено.

Даље, иако се захтев тужиље не односи само на исплату неисплаћених трошкова по трошковницима које је достављала првостепеном суду, већ и на исплату накнаде за састав жалбе од 23.07.2015. године изјављене против решења К.бр.4644/11 од 14.07.2015. године у износу од 15.000,00 динара, а поводом које жалбе је решењем истог суда Кв.бр.1447/15 од 22.09.2015. године, преиначено решење од 20.06.2014. гоидне, тако што су утврђени тужиљи трошкови кривичног поступка у износу од 278.250,00 динара, првостепени суд уопште не даје разлоге за одлуку о одбијању оваквог захтева тужиље, чиме је такође учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

С обзиром да основ потраживања тужиље у овој парници може бити само накнада штете, ни закључак првостепеног суда у погледу тога да је у једном делу њен захтев за исплату законске затезне камате на износ од 278.250,00 динара, делимично основан, а да је у преосталом делу захтев неоснован, за сада се не може прихватити као правилан, јер захтев за исплату законске затезне камате у складу са одредбом члана 277 Закона о облигационим односима, зависи од доцње у испуњењу новчане обавезе, која у конкретном случају у овој парници, не може бити обавеза на накнаду трошкова кривичног поступка, већ само обавеза накнаде штете.

Због свега наведеног, побијана пресуда у ставу другом, трећем и четвртом изреке, морала је бити укинута на основу одредбе члана 391 став 1 и 392 став 2 Закона о парничном поступку, а истовремено је на основу одредбе члана 165 став 3 истог закона, укинута и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу петом изреке побијане пресуде, јер зависи од коначног исхода спора.

На новој главној расправи првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка на коју му је указано овим решењем и употпуниће чињенично стање од значаја за одлуку о захтеву тужиље, водећи рачуна да о захтеву тужиље у овој парници може решавати само као о захтеву за накнаду штете, а не о захтеву за исплату трошкова кривичног поступка о којима се одлучује у кривичном поступку. Основаност оваквог захтева зависи од тога да ли постоји неправилан и незаконит рад органа тужене, а он може постојати уколико о захтеву тужиље кривични суд не донесе одлуку, ако тужиљи решење којим су у кривичном поступку одређени трошкови, није достављено, јер би јој тиме било онемогућено да на такву одлуку изјави жалбу, уколико је незадовољна досуђеним износом на име трошкова, те онемогућено да покрене извршни поступак, уколико јој тужени добровољно ове трошкове, односно део њих, није исплатио. Закључке о постојању или непостојању одлучних чињеница, донеће на основу доказа предложених у ранијем току поступка, читањем исправа садржаних у кривичном спису, након чега ће донети нову и на закону засновану одлуку.

Председник већа-судија
Светлана Беговић Пантић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић